

Onderwerp   Werkdocument Afwegingskader Light contracten

Aanleiding

Het aantal light contracten is de afgelopen jaren in Haarlem toegenomen¹. Het gaat om verwijzingen die worden gedaan naar aanbieders die niet onder het reguliere gecontracteerde aanbod vallen. Met light contracten wordt het mogelijk om in uitzonderlijke situaties, buiten het reguliere aanbod om, toch de juiste hulp en ondersteuning in te kunnen zetten.

De stijging brengt zorgen met zich mee rondom kwaliteit, financiën en administratieve lasten. Kwaliteit, omdat de kwaliteit van de niet-gecontracteerde aanbieder niet altijd voldoende gecontroleerd en gewaarborgd kan worden. Financieel, omdat er soms combinaties van zorg worden ingezet die in het reguliere aanbod niet voorkomen. Een enkele keer zijn ook de tarieven hoger (of te hoog) in verhouding tot de tarieven in het regulier gecontracteerde aanbod. Ook leiden de light contracten tot een verzwaring van de administratieve lasten voor alle deelnemende partijen omdat separate afspraken moeten worden gemaakt voor de inzet van jeugdhulp. Verder zijn (bij)sturingsmogelijkheden bij gemeenten klein bij een light contract, omdat de afspraken specifiek (op BSN-niveau) zijn vastgelegd, inclusief product- en volumeafspraken.

Oorzaak van de toename

De oorzaak van de toename bestaat uit verschillende onderdelen:

1. De gemeente Haarlem heeft al geruime tijd het uitgangspunt: geen light contracten, tenzij in een uitzonderlijke situatie. De 'tenzij in een uitzonderlijke situatie' is niet eerder (voldoende) scherp gedefinieerd. Dit heeft ertoe geleid dat er (steeds vaker) light contracten zijn opgesteld met de argumentatie dat het niet binnen het reguliere aanbod is op te lossen. Dit gebeurt regelmatig zonder (voldoende) overleg met de gemeente Haarlem. Het is de vraag of de verwijzingen via light contracten ook in al deze situaties daadwerkelijk nodig zijn of dat een plaatsing binnen het reguliere aanbod wel mogelijk is.
2. In het reguliere aanbod is er een structureel tekort voor verblijfsvormen. Verblijfsplekken zijn lastig te vinden en er zijn veelal wachtlijsten. Dit leidt ertoe dat er regelmatig wordt uitgeweken naar light contracten, zodat snel hulp geboden kan worden. Het is niet mogelijk voor nieuwe (verblijfs-)aanbieders om in te stromen in het reguliere aanbod. Wel zijn er mogelijkheden om in de vorm van hoofd- en onderaannemerschap zorg te laten uitvoeren door een andere aanbieder. Tevens staat het aanbieder vrij om nieuwe verblijfsplaatsen te genereren.
3. Idealiter wordt voor het inzetten van een light contract om hulp aan te bieden bij alle aanbieders in het reguliere aanbod gecontroleerd of deze plek hebben. Deze volledige uitvraag vraagt veel van professionals bij het Centrum voor Jeugd en gezin Kennemerland (CJG) en de Gecertificeerde Instellingen (GI), omdat er veel aanbieders zijn gecontracteerd en

¹ Het gefactureerde bedrag voor light contracten is opgelopen tot ongeveer 10% van de uitgaven in 2019.

de uitvraag telefonisch plaatsvindt. Uit eerdere gesprekken met het CJG en de GI is gebleken dat deze afweging niet altijd (volledig) wordt gemaakt. Professionals proberen regelmatig te verwijzen naar preferente aanbieders. Hebben deze niet (snel genoeg) een plek, wordt regelmatig gekozen voor een light contract. Het is belangrijk om te benoemen dat dit verschilt per professional en ook tussen het CJG en de GI zijn verschillen. Dit heeft te maken met de inrichten van de bedrijfsvoering, zoals het proces om te verwijzen naar een light contract.

De gemeente Haarlem werkt vanaf 1 juli 2020 met budgetplafonds. Dit betekent dat aanbieders die hun plafond bereiken geen nieuwe cliënten meer kunnen helpen. Deze jongeren hebben echter nog steeds hulp en ondersteuning nodig. Budgetplafonds worden alleen opgelegd bij aanbieders die vallen onder het regulier gecontracteerde aanbod. Gebeurt er niets op het gebied van de light contracten, dan zullen de jongeren die niet kunnen starten vanwege de budgetplafonds verschuiven naar aanbieders met een light contract. Hier is immers vaak wel direct plek.

Partnerschap, rol en verantwoordelijkheid

De stijging van het aantal light contracten is niet nieuw. Regelmatig vindt overleg plaats tussen GI, CJG en gemeenten over de light contracten. Tot nu toe hebben deze overleggen nog weinig opgeleverd. Hoewel het contact goed is, wijzen gemeenten, CJG en de GI nog veel naar elkaar voor de oplossing van de toename. Kennis van het totale regionale jeugdhulpaanbod bij de diverse partners en het spreken van dezelfde 'taal' is nog een aandachtspunt. Het is belangrijk om ook in de rest van het traject samen te blijven optrekken en in goed overleg, vanuit partnerschap. We hebben immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inzet van de light contracten.

De gemeente is opdrachtgever. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van Haarlem om duidelijk te maken voor welke type zorg er wel en geen light contracten afgegeven kunnen worden. In de volgende paragraaf wordt hiervoor een voorstel gedaan. Het CJG en de GI verwijzen jongeren naar hulp en ondersteuning. Het beleidsuitgangspunt van de gemeente Haarlem dient goed vertaald te worden naar het CJG en de GI, onder andere in een goed proces. Het beleid en de uitvoering dienen goed op elkaar aan te sluiten. Hierom is het belangrijk om goed met elkaar in gesprek te blijven.

Het CJG en de GI's zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke beoordeling van de casus. Zij hebben immers de expertise om in te schatten welke hulp en ondersteuning nodig is, met welke intensiteit en wanneer. Hier hoort ook de beoordeling bij in hoeverre er sprake is van een crisissituatie of één van de andere voorwaarden van het afwegingskader. De gemeente toetst bij casussen dus niet inhoudelijk, maar toetst op basis van het afwegingskader of de casus voldoet aan alle voorwaarden voor een light contract.

Afwegingskader

Als opdrachtgever heeft de gemeente Haarlem de rol om duidelijk aan te geven waar wel en geen light contracten voor ingezet kunnen worden. Op dit moment geldt dat alleen in uitzonderingsgevallen de inzet van light contracten een mogelijkheid is. In de praktijk worden light

contracten echter ook ingezet om bijvoorbeeld zonder wachttijd direct te kunnen starten. Dit vraagt om meer scherpheid. In deze paragraaf wordt deze scherpheid aangebracht. We maken een onderscheid tussen inhoudelijke en procesmatige eisen. Deze eisen gelden per 20 augustus 2020 en worden met terugwerkende kracht vastgesteld door het college.

Inhoudelijke eisen

Het is alleen een light contract mogelijk wanneer sprake is van onderstaande randvoorwaarden:

1. Een light contract kan alleen worden ingezet voor verblijfsvormen. Dit betekent dat het niet meer mogelijk is om voor ambulante jeugdzorg een light contract in te zetten. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van producten waar het mogelijk bij is om een light contract in te zetten.
2. Er is op basis van een veiligheidsbeoordeling sprake van één van de volgende situaties:
  - a. Acute crisis
    - De situatie escaleert indien er niet direct zorg wordt ingezet, of
  - b. Ernstig nadeel bij een niet snelle plaatsing
    - De jeugdige en of zijn/haar omgeving ervaart ernstig nadeel bij een niet snelle plaatsing. Denk aan: mishandeling, misbruik, onveilige situatie
3. Geen van de gecontracteerde aanbieders kan voldoen aan de hulpvraag van de jeugdige². Denk aan: het aanbod sluit niet aan of kent een onacceptabele wachttijd.
4. De situatie is niet tijdelijk via overbruggingszorg op te lossen met de gecontracteerde aanbieders.
5. Ouders en jeugdige zijn niet in staat om of willen niet zelfstandig een PGB te beheren.
6. Kosten die worden gemaakt doordat de jeugdhulp en/of het verblijf in het buitenland plaatsvindt, worden niet via een light contract vergoed door de gemeente Haarlem.

Uitzonderingen

In 2020 zijn er uitzonderingen³ definiëert waarvoor *wel* een light contract wordt afgegeven indien er binnen het gecontracteerde hulpaanbod geen zorg geleverd kan worden. Op basis van evaluatie met betrokken partners wordt bekeken of en in welke vorm dit voor 2021 dit wordt gecontinueerd.

- Onderwijs: indien passende jeugdhulp geboden moet worden door een aanbieder waarmee de school een samenwerkingsrelatie heeft. Dit om te voorkomen dat er meerdere aanbieders binnen een school werkzaam zijn.
- Na gerechtelijke uitspraak hebben kinderen binnen 5 dagen een jeugdbeschermer. Kinderen waarbij het niet lukt om binnen 3 maanden na uitspraak van de rechter het passende hulpaanbod gestart te krijgen hebben voorrang bij het verkrijgen van een light contract.

² Nadenken over de vraag: wat is er bij jouw organisatie nodig om te zorgen dat het *wel* kan, zodat we het aanbod vanuit het reguliere aanbod uitbreiden in plaats van het uitwijken naar light contracten.

³ De uitzonderingen waarvoor *wel* een light contract wordt afgegeven worden aan de hand van casuïstiek steeds beter zichtbaar en het is een bestuurlijke afspraak om hiervan af te wijken. Dit is een continu proces dat in 2020 en 2021 plaatsvindt en na wethouders akkoord wordt verwerkt in het afwegingskader.

Proces

Daarnaast moet in de aanvraag voor een light contract de verwijzer voldoen aan enkele procesmatige eisen. Veelal is dit een samenspel tussen de gemeente, de gecertificeerde instelling en/of het CJG. Voordat een light contract afgegeven wordt, dient voldaan te worden aan onderstaande eisen:

1. Er is contact geweest met potentiële aanbieder(s) binnen het reguliere gecontracteerde aanbod van verblijfsvormen. Indien nodig wordt samen met andere verwijzers en/of de gemeente gezocht naar een alternatieve oplossing, zodat het reguliere aanbod zo volledig mogelijk wordt verkend. Uitgangspunt hierbij moet zijn "samen verkennen, samen leren".
2. Indien nodig wordt er gekeken naar een passende oplossing buiten het gecontracteerde aanbod (binnen én buiten de regio) bij het afgeven van een light contract. Hierbij geldt het uitgangsprincipe 'proportioneel op inhoud én proportioneel op financiën'.
3. Wanneer er een light contract wordt ingezet vindt er altijd overleg plaats tussen het CJG, de GI en een contractmanager van de gemeente.
4. Geleverde zorg met terugwerkende kracht door aanbieders zonder een overeenkomst met de gemeente Haarlem wordt niet vergoed. De uitzondering hierop zijn acute crisis en ernstig nadeel bij een niet snelle plaatsing (zie inhoudelijke eis nummer 2 hierboven).
5. Voor een light contract geldt dat het maximale tarief voor een product niet hoger is dan de tariefafspraken die zijn gemaakt met de regulier gecontracteerde aanbieders.

Een schematisch weergave van dit proces is weergegeven in het schema op de laatste pagina.

Woonplaatsbeginsel en verlengingen

Wanneer een jeugdige wordt verwezen naar zorg vanuit een andere gemeente en door het woonplaatsbeginsel de financiële verantwoordelijkheid verschuift naar de gemeente Haarlem, moet de gemeente Haarlem deze verwijzing gedurende de looptijd van de indicatie overnemen. Als het gaat om een aanbieder die niet is gecontracteerd, is het mogelijk om via hoofd- en onderaannemerschap de zorg in te vullen. Lukt dit niet, dan is het mogelijk om een light contract in te zetten.

Er is een aantal kinderen die nu zorg krijgt vanuit een light contract voor ambulante hulp. Wanneer de periode van het light contract afloopt, zal opnieuw een afweging gemaakt moeten worden wat een passend vervolg is. Bij sommige casussen is het niet langer nodig om zorg in te zetten. Tegelijkertijd kan blijken (na de afweging) dat nog steeds (dezelfde) zorg nodig is. Van de verwijzer wordt gevraagd om in overleg met in ieder geval de gemeente Haarlem en eventueel met de GI of het CJG af te wegen:

1. Heeft de zorg het gewenste effect bereikt? Zijn de resultaten behaald?
2. Indien er nog aanvullende zorg nodig is, kan dit bij een aanbieder uit het reguliere zorgaanbod plaatsvinden⁴?

⁴ Hierbij rekening houdend met de transformatie doelstelling dat is zo weinig als mogelijk doorplaatsen van kinderen is vanwege verergering van (hechtings-)problematiek.

3. Indien het niet direct mogelijk of gewenst is om bij een regulier gecontracteerde aanbieder te starten, kan dit op termijn wel geregeld worden?
4. Indien de zorg gecontinueerd moet worden, kan dit dan plaatsvinden in hoofd- en onderaannemerschap?

Periodiek overleg gemeente, CJG en GI

De effectiviteit van dit afwegingskader staat of valt bij goede afstemming tussen de contractmanagers van de gemeente Haarlem, het CJG en de GI. Ieder draagt vanuit een eigen rol en expertise bij het inzetten van de juiste zorg. In 2020 wordt er iedere week een (kort) overleg ingepland waarbij gemeente, CJG en GI bij elkaar komen om uitdagingen en knelpunten rondom de light contracten met elkaar te bespreken. Het doel van dit overleg is tweeledig:

- Het zoeken voor een passend vervolg voor kinderen die niet terecht kunnen in het regulier gecontracteerde aanbod;
- Het inventariseren en ophalen van (structurele) knelpunten die meegenomen kunnen worden in de nieuwe inkoopronde.
- “samen verkennen, samen leren”

Evaluatie

Dit afwegingskader wordt voor 1 april 2021 geëvalueerd. De resultaten van de evaluatie worden verwerkt in het afwegingskader en meegenomen in de nieuwe inkoopronde.

Vormen van zorg waar een light contract voor mogelijk is.

3.1	Kortdurend verblijf		43001
3.2	Pleegzorg (voltijd)		43A09
3.3	Pleegzorg (deeltijd)		44A07
3.4	Pleegzorg (crisis)		46A05
3.5	Verblijf A, Gezinshuis		43A10
3.6	Verblijf B, Fasehuis, Kamertrainingscentrum		44001
3.7	Verblijf C, open setting	Verblijf	44003
		Crisis	46A00
3.8	CoWonen		44004
4.1	Residentiële behandelgroep zwaar	Verblijf	43003
		Crisis	46A00
4.2	Jeugdzorg Plus		43A12
4.3	Verblijf Hoogspecialistische Jeugd-GGZ	A	54009
		B	54010
		C	54011
		D	54012
		E	54013
		F	54014
		G	54015
		VZO	54007
	Crisis	46A00	

Processtappen wanneer een uitzondering nodig is op inzet gecontracteerde zorg september 2020

Stap 1: inventariseren wat de mogelijkheden zijn om de hulpvraag te beantwoorden. Eerste beoordeling om een aanbieder te vinden die zorg kan leveren. Wanneer dit niet lukt, wordt overgegaan naar stap 2.

Stap 2: beoordelen of de hulpvraag binnen de gecontracteerde zorg of bij gecontracteerde partij gevonden kan worden. Dit gebeurt in nauw overleg tussen GI, CJG en de gemeente.

Stap 3: conclusies voor het vervolg. Eén van de mogelijkheden is het afsluiten van een light contract met aanbieders binnen of buiten de regio. Dit is alleen mogelijk als er geen alternatieven zijn binnen het gecontracteerde aanbod. Het contract wordt in orde gemaakt op basis van een volledig ingevuld light formulier.

